

[Azərbaycanda Parlament sekilrinin nticlri - MSAHB](#)

Azərbaycanda Parlament sekilrinin nticlri Avrasiya msliri zr ekspert Rhmtullah Fllah il msahibd

AranNews- Avrasiya msliri zr ekspert, Rhmtullah Fllah-in Azərbaycan Parlamenti :sekilrinin nticlri haqda msahibsini tqdim edirik

Azərbaycanda sayca 5-ci parlament sekilri 1 noyabrda keirildi. Namizdlr bu sekid 125 mandat zr rqbət apardılar. Sekid ss verm hququ olan halinin 55,7 faizi itirak etdi. Ntic olaraq, 70 mandat hakim partiya olan Yeni Azərbaycan Partiyasına, 55 mandat hakim partiyaların dstklyn partiyalara verildi. Musavat v slam partiyalar kimi hkratlar is seki faliyytlrind daltsizlik rait yaradıldına gr sekilr getmkdn imtina etdilər. Digr trfdn d qrb v Avropa dvltrlri, bir ox hququ v siyasi tkilatlar Azərbaycan parlament sekilri prosesini ?tnqid edrk, dvlət siyasi tzyiqlr gstrdi. Bununla bel sekilr tam arxaynqla kedimi Aran saytnn mxberi Azərbaycan camisinin siyas mdniyytind qanunilik komponentlri, qrbn bu sekilr yanamas, islam hkratların potensial, Azərbaycan v qrb mnasibtlrind soyuqluq yaranmas, dvltin prespektivlri barsind Avrasiya msliri zr ekspert Rhmtullah Fllah il :msahib aparmdr. Msahibni siz tqdim edirik

Azərbaycan camisinin siyas mdniyytind qanunilik komponentlri v onların siyasi rftarlar- ?hans prinsip sasnda formalamdr

gr xalqn yanamasn, onların siyasi quruluva istiqamtlndirilmsini v onun siyasi mdniyytd-funksiyasn gtrsk, onda hakimiyytin mqbulluu v qanuniliyi myyn olacaq. Siyasi hadislrin tarixi v Azərbaycan xalqn tffkr demokratiya anlayna yad deyildir. Bu xalq 1918-ci ild demokratiya v modernizm sahrind diqqti kn elmi v nzri nticlr ld etmidir. Lakin 70 illik kommunist hkumti v ondan sonra Qaraba bhran onların siyasi mdniyytind sasl dyiklik yaratdı. Azərbaycan camisi mstqilliyin ilk illrind (24 il nc) siyasi bhranların nticlrini baa ddr. Ona gr d hakimiyytin qbul edilmsi v qanuniliyinin meyar tkc seki v ss qutular deyil, bundan lav, hr bir dvlət thksizlik v iqtisadi sabitlik yarada bilrs, ya da tkilatlanm statiska diaqramn n aa hdd endirrs, xalqn diqqtin clb ed bilir. Biz inki af etmi bir lknin siyasi davran meyarların Avrasiya lklrin tbbiq etmmliyik. Sovetlr Birliyindn ayrım lklr hmi rus siyasi sisteminin dairsindeirlr. Ona gr d bu siyast oxar siyasi infrastrukturular vardr. Bu .zdn Azərbaycann sekilrini z camisinin mdni v siyasi kontekstind dyrlndirmk yax olard

?Qrbn bu sekilr yanamas hans mntiq saslanrd-

Qrb oxdandr ki, Azərbaycan z nfuzunu qoymaq, xsusil d onu Rusiyadan, htta randan-ayrmaq v bu lklr mxalif etmk prosesini srlt irli aparmaqdadr. Halbuki, Azərbaycana hakim olliqarxiya bel siyastlrin strateji xrcrlrin ynlmidir. Ona gr d Azərbaycann xarici siyastlri balans yaratmaa v ziddiyytdn qamaa chd edir. Digr trfdndn d bu lknin balar z hakimiyytlrinin xeyrini rus siyasi sisteminin davamnda grrlr. Bu mslni qrb dvltrlri hzm ed bilmir. lbtt, Azərbaycann thksizlik aparatlar lkd qrbymnl hkratların faliyytlrini .mhdudladrmaa alrlar v bunun n bir sra qrbymnl media mkdalarn hbs d edibl

?Qrbymnl hkratların sekilrd itirak etmmsinin sbbini nd grrsnz-

Mn el glir ki, qrbymnl partiyalar sekilrin raitini daha dzgn baa ddr. Azərbaycann hazrk-siyasi shnsi mhitind onların proqram v siyastlri qbul edilmzdir. lbtt, hakim partiya il mtnasib imkan v frstlri d yoxdur. Hakim partiya Azərbaycan xalqn tarix yaddan Elibyin

.dvrnd onlarn bir illik hkumtind atdqqlar mxtlif addmlarna qar thrick edir

?slam hrkatlarn potensial v imkanlarn nec dyrlndirirsiniz-

Azərbaycanda i islam hrkatlarn ictimai gc onlarn siyasi gclrindn daha oxdur. Azərbaycanl-insan kimliyi mahiyyti v zatnda slam, sas rol oynamdr. Xalqn mumi mdniyytind slamn funksiyas bunu gstrir ki, ruslarn 70 illik assimilyasiya siyasti v camini yadladrmaq, bu xalqdan islami kimliyi uzaqladra bilmyib. Bu gnlri Azərbaycanda islami mdniyyt emal prosesi ox srtl hrktddir. Bu transformasiyann x, htta, z tsirini siyasi slamn gclnmsin d qoya bilir. Qeyd edilnlrdn bel ntic xarmaq olar ki, Azərbaycann hakimiyyti n gc klgsi sala bilmkd islam qanadlarn gc qrbynml hrkatlarn gcnnd daha oxdur. Hakimiyyt d lknin dini ksiminin potensialn dyrlndir bilir v islam hrkatlarn faliyytlrini z nzarti altnda saxlamaa chd .edir

Qeyd edk ki, vhabi-slfi islamlar Azərbaycanda rb tkilatlar v rbistan trfindn istiqamtlndiriln qarqlq yaradan bir hrkat kimi dyrlndirilir. Aydnrd ki, bu msl Azərbaycann milli kimliyinin .mumi ruhu il tam ziddiyt tkil edir

?Sizin fikrinizc, sekilrin nticsinin Qaraba bhranna hans tsiri olacaqdr-

Qaraba bhran Azərbaycan strateji surtd narahat edn bir msldir. Bu bhrann nticsind lknin-20 faiz torpaqlar Ermnistann ial altna dmdr. Qaraba mnaqisi beynlxalq almd nadir hadislrnd hesab olunur v Minsk qurpunun zv olan Rusiya, Amerika v Fransann maraqlar xatirin daha artq qruplama il zlmidir. Hr lk dini tssb zndn mnaqinin Ermnistann xeyrin tamamlanmasn istyirlr. Rusiya z geopolitik maraqlarna gr bhrann davam etmsini Cnubi Qafqazda z nfuzunun davaml olmas kimi grr. Hazrk durumda ruslar, Azərbaycann Rusiyaya meyillnmsinin gclnmsini v bu lknin qrbl ixtilaflarnn yaranmasn baa dmkl, Azərbaycann Avrasiya Gmrk ttifaqna qoulmas qarlnnda Qaraba trafnda olan bir ne rayonu azad etmy razdr. Bu yanama hllik Moskva-Bak-Yerevan prdarxas siyastinda davam edir. Bel bir plan gerklcyi surtd lham liyev dvlti parlamentdn dstk almaqda el d tinlikl .zlmcyk

?Azərbaycan-qrb mnasibtlrind soyuqluq davam edckmi-

Qrbın Qafqaz siyastlrind Azərbaycan hazrk hkumtinin lazıu uyuluu yoxdur. Bununla bel-qrb Azərbaycana bu lknin Rusiyadan baqa arxalanacaq yer grmmsi hddind siyasi tzyiq etmk istmir. Qrb bir daha Bak il mnasibtlrini normalladracaq, amma ictimai sahlrd z hdflrini dayandrmayacaq. Digr trfdn Azərbaycann da qrbl z mnasibtlrini davam etdirmy ehtiyac vardr. Azərbaycann neft v qaz bazarında qrb irktlri byk investisiya qoyublar. Bak .dvlti buna gz yuma bilmz

?Azərbaycan hkumtinin prespektivlrini nec dyrlndirirsiniz-

Hal-hazrda hakim partiyann iqtidar leyhin tsir ed bilck ciddi bir ngl yoxdur. Azərbaycanda-liyevlr ailsinin gcn brkidn komponentlrndn biri d bu lkd gcl bir partiyann olmamasdr. Bu lkdkki partiyalar el d qdrtili deyil v onlarn faliyytlri n ox mvsm surtd, parlament v prezident .sekilri rflrinddir

Azərbaycan dvlti hazrk raitd xam neftdn gln glirdn faydalanmaqla rentier bir dvlt evrilib. Bu dvlt bir trfdn neft-qaz glirlrindn istifad etmkl zn trfdar toplayr, digr trfdn d daxili siyast sahsind avtoritar dvlt yaratmaa chd edir. Ona gr d milli v mxalif qvvlrin inkiafnn qdrtinin qarsn almaq n polis-thlksizlik aparatlarn gclndirmkl srt siyasi rait yaradr. Hminin, liyevlr hkumtini qorumaq n hkumt bal azadfikirlilr, alim v siyastilr trbiy edir. Qaraba cbhsind mlubiyt planlar v ial olunmu razilrin geri alna bilmmsi bu siyastlrin dndrc aspektlrindndir. Brk polis-thlksizlik durumu olan bir mhidd milli qvvlr trfindn hanssa islahat, yaxud dyiiklik aparlmas qeyri-mmkn olub v sonda Azərbaycanda siyasi raitin milli

qvvlr balanmas il nticlrib. Bunlar nzir almaqla bel qrara glmk olar ki, hakim partiya liyev
.ailsinin bal il n az 2025-ci ildk siyasi meydan v hkumti z lind saxlayacaq